

Отчет

за изпълнението на информационната кампания „Ден на отворените врати“ в органите на съдебната власт през 2019 г.

Информационната кампания „Ден на отворените врати“ се утвърди сред основните комуникационни подходи на Висшия съдебен съвет (ВСС) за популяризиране на съдебната власт и повишаване на доверието в нея. Тя е заложена като основна дейност в дългосрочната цел „Повишаване на правната култура на обществото и познанията за ролята и функциите на отделните органи на съдебната власт“, както и в Плана за действие за изпълнение на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014-2020.

Основните целеви групи, чиито представители участват активно в Дните на отворените врати, са ученици и студенти. През последните години събитието често се съчетава с отделни инициативи на Образователната програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“ (Образователната програма), осъществявана по споразумение между ВСС и Министерство на образованието и науката.

До 22.01.2019 г. организацията и координацията по изпълнение на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014-2020 бе в правомощията на Комисията по правни и институционални въпроси (КПИВ) към Пленума на ВСС. В съответствие с нейно решение по протокол № 11/16.06.2018 г., т. 10. 2., информационната кампания „Ден на отворените врати“ се провежда под надслов „Открито за съдебната власт“, като по преценка на административните ръководители могат да се определят теми, съобразени с годишнини, чествания и инициативи с регионален или друг характер.

В изпълнение на решение по т. 3 от протокол № 1/14.01.2019 г. на КПИВ са изпратени писма с изх. № ВСС-266/23.01.2019 г. до административните ръководители на ОСВ, Инспектората към ВСС (ИВСС) и Националния институт на правосъдието (НИП), с молба за предоставяне на информация за кампанията. Към 08.04.2019 г. са получени отговори с посочени дати за участие от 222 съдилища и прокуратури, включително ВСС, Национална следствена служба и НИП.

На основание чл. 11, ал. 2, т. 11 от Правилника за организацията и дейността на Висшия съдебен съвет и неговата администрация (в сила от 22.02.2019 г.) на заседание на представляващия ВСС и говорителите на Съдийската колегия (СК) и Прокурорската колегия (ПК) на 12.04.2019 г. е приета „Информация за Графика за провеждане на информационната кампания „Ден на отворените врати“ в органите на съдебната власт през 2019 г.“, който е публикуван на интернет сайта на ВСС в раздел „Пресцентър“, подраздел „Дни на отворените врати“.

През 2019 г. са отчетени инициативи от 131 ОСВ - 97 съдилища и 34 прокуратури. Допълнително е установено участието на Върховната административна прокуратура и на Националната следствена служба.

За поредна година е налице устойчива тенденция за провеждане на „Ден на отворените врати“ съвместно от два до пет ОСВ, независимо дали са ситуирани в един град или в различни селища. Това осигурява разнообразие на мероприятията в рамките на събитието, включване на по-голям брой магистрати и съдебни служители в срещите с обществеността, както и подобро представяне на дейността на съдебната власт посредством съвместното участие на съдии и прокурори. Реализирани са партньорства между 53 ОСВ, като преобладават съвместните участия на два органа на съдебната власт: Районен съд – Своге и Районна прокуратура – Своге; Окръжен съд – Благоевград и Районен съд – Благоевград; Окръжна прокуратура – Благоевград и Районна прокуратура – Сандански; Окръжен съд – Пазарджик и Районен съд – Пазарджик; Окръжен съд – Хасково и Районен съд – Хасково; Районен съд – Свиленград и Районна прокуратура – Свиленград; Районен съд – Панагюрище и Районна прокуратура – Панагюрище; Районен съд – Елена и Районна прокуратура – Елена; Районен съд – Тетевен и Районна прокуратура – Тетевен; Районен съд – Велики Преслав и Окръжен съд – Шумен; Районен съд – Дулово и Районна прокуратура – Дулово; Окръжен съд – Варна и Окръжна прокуратура – Варна; Районен съд – Варна и Районна прокуратура – Варна; Окръжен съд – Бургас и Районен съд – Бургас; Окръжна прокуратура – Сливен и Районна прокуратура – Сливен; Окръжна прокуратура – Ямбол и Районна прокуратура – Ямбол; Районна прокуратура – Котел и Районна прокуратура – Нова Загора; Районна прокуратура – Средец и Районен съд – Средец; Военен съд – Сливен и Военно-окръжна прокуратура – Сливен; Окръжен съд – Плевен, съвместно с Районен съд – Плевен.

Примери за взаимодействие между повече ОСВ са инициативите на Апелативен съд – Пловдив, Окръжен съд – Пловдив и Районен съд – Пловдив; на Районен съд – Смолян, Окръжен съд – Смолян и Районна прокуратура – Смолян; Окръжен съд – Габрово, Окръжна прокуратура – Габрово и Районна прокуратура – Габрово; Апелативна прокуратура – Бургас, Окръжна прокуратура – Бургас и Районна прокуратура – Бургас.

Традиционно Окръжен съд – Перник, Районен съд – Перник, Административен съд – Перник, Окръжна прокуратура – Перник и Районна прокуратура – Перник провеждат в партньорство Ден на отворените врати.

Поради нарасналия интерес към публичните събития на съдебната власт, информационната кампания е проведена на две дати от Окръжен съд – Пазарджик и Районен съд – Пазарджик; Окръжен съд – Хасково и Районен съд – Хасково; Районен съд – Севлиево; Районен съд – Тетевен и Районна прокуратура – Тетевен; Районен съд – Генерал Тошево; Окръжен

съд – Варна и Окръжна прокуратура – Варна, както и от Окръжен съд – Силистра и Окръжен съд - Ловеч. В Административен съд – Ловеч тя е осъществена в рамките на три дни. Впечатление прави мащабът, с който се реализира инициативата в продължение на 5 дни от Апелативен съд – Пловдив, Окръжен съд – Пловдив и Районен съд – Пловдив, както и в поредица от дни в Районен съд - Разград.

Справка за числеността на участниците е предоставена от 43 съдилища и прокуратури, които съобщават за участие на общо 3 251 ученици, студенти и други гости, като тя не отразява в пълнота индикатора „Участници“.

Информация за начина на организиране и провеждане на инициативата, отчетени добри практики, приложени иновативни подходи, както и направени изводи и препоръки са обобщени в табличен вид в **Приложение 1**.

Получените данни открояват дългогодишните участници в Деня на отворените врати - например за седми път реализират кампанията Окръжен съд – Враца, Районен съд – Мездра, Районен съд – Ботевград, Районен съд – Панагюрище, Районен съд – Горна Оряховица и Административен съд - Русе. Административен съд – Ловеч се е включил за шести път, а Окръжен съд – Русе за четвърта поред година.

Отбелязва се предпочитание за насрочване на Ден на отворените врати през първата половина на годината (над 100 ОСВ). В Деня на Конституцията на България и професионален празник на юриста и на съдебния служител – 16 април, са проведени събития от 36 ОСВ. Много от тях са свързани със 140-та годишнина от приемането на Търновската конституция. По този повод в Окръжен съд – Ямбол е представена изложба, посветена на годишнината от провеждането на Учредителното събрание и приемането на Търновската конституция, изработена по инициатива на Народното събрание на Република България. Специфичен акцент на информационната кампания придават Районен съд – Девин, Окръжен съд – Благоевград и Районен съд - Благоевград, като провеждат мероприятията в Международния ден по правата на човека – 10 декември.

Трайна остава традицията за реализиране на симулативни съдебни процеси с участие на ученици, обхванати в Образователната програма. През 2019 г. са осъществени общо 32, като Районен съд – Добрич и Районен съд – Севлиево са реализирали по два. Нов момент е участието на журналисти в процеса на Окръжен съд – Бургас и Районен съд – Бургас. Самостоятелно са осъществени такива от Районен съд – Своге, Районен съд – Бяла Слатина, Окръжен съд – Кюстендил, Административен съд – Смолян, Районен съд – Мадан, Районен съд – Чепеларе, Районен съд – Кърджали, Районен съд – Харманли, Административен съд – Пловдив, Районен съд – Горна Оряховица, Районен съд – Павликени, Районен съд – Севлиево, Окръжен съд – Русе, Административен съд – Русе, Окръжен съд

– Добрич, Районен съд – Добрич, Апелативен съд - Варна и Районна прокуратура – Бургас. В партньорство са проведени симулативни процеси от Районен съд – Кюстендил и Районна прокуратура – Кюстендил; Окръжен съд – Перник, Районен съд – Перник, Административен съд - Перник, Окръжна прокуратура – Перник и Районна прокуратура – Перник; Окръжна прокуратура – Благоевград и Районна прокуратура – Сандански; Апелативен съд – Пловдив, Окръжен съд – Пловдив и Районен съд – Пловдив; Окръжен съд – Пазарджик и Районен съд – Пазарджик; Районен съд – Панагюрище и Районна прокуратура – Панагюрище; Окръжен съд – Хасково и Районен съд – Хасково; Районен съд – Свиленград и Районна прокуратура – Свиленград; Районен съд – Елена и Районна прокуратура – Елена; Районен съд – Дулово и Районна прокуратура – Дулово; Окръжен съд – Варна и Окръжна прокуратура – Варна; Окръжен съд – Бургас и Районен съд – Бургас.

Голяма част от ОСВ използват при подготовката си предоставената от ВСС Методика, съгласно която организацията започва с определяне на екипи от магистрати и съдебни служители, изготвяне на предварителна програма и сценарии, утвърдени от административните ръководители, публикуване на предварителна информация в интернет сайтовете на ОСВ, във Facebook страниците им, на информационни табла в съдебните сгради, в регионални медии и т. н. Ползвани са централизирано осигурените от ВСС плакати за популяризиране на събитията. От предоставените данни е видно, че те са отразени посредством прессъобщения, снимки и видео материали на интернет страниците на ОСВ, и намират широка интерпретация в регионалните медии.

Предоставените от ОСВ отчетни доклади не само отразяват реализираните дейности, но в някои случаи съдържат аналитични коментари, препоръки и изводи. Въз основа на това обобщената информация е систематизирана в четири раздела: добри практики, иновативни подходи, препоръки и изводи, както следва:

I. ДОБРИ ПРАКТИКИ

1. Провеждането на събитията се предхожда от предварителна организация. В съвместно проведената инициатива от Районен съд – Своге и Районна прокуратура – Своге, ученици са поставили предварително въпроси за промяна на име – причини за промяната, последствия, до какви престъпления може да доведе; киберпрестъпления; правата на гражданите; възможности за правна закрила; въпроси за защитени свидетели; права и задължения на непълнолетните; насилието в училище; видове възпитателни мерки. В Районен съд – Карнобат гражданите са имали възможност да поставят предварително въпроси по темата: „Медиацията, като способ за решаване на съдебни спорове“.

В Районен съд – Бяла Слатина е въведена практика за предварително изпращане на покани за участие. В Районен съд – Брезник, предварително са разлепени афиши с покана и програмата. В Районен съд – Девин е публикувано обявление с дневния ред на сайта на съда, като са изпратени покани до институции, които биха имали интерес. В Районен съд – Мадан съобщение за събитието и програмата са публикувани на интернет сайта на съда. Обява е поставена на информационното табло в съдебната сграда и са изпратени покани до директорите на средните училища в града. В Районен съд – Карлово е издадена Заповед № РД 73/2019 г., обезпечаваща необходимата организация за провеждане на кампанията. Определен е организационен екип, който да проведе подходящите мероприятия и да изготви писмен доклад. В Районен съд - Павликени информация за предстоящото събитие също е обявена на информационното табло в Съдебната палата, на интернет страницата на съда, както и чрез официално изработени афиши, поставени на публични места в града.

Районен съд – Варна и Районна прокуратура – Варна са популяризирали инициативата с видеопрезентации и плакати в Съдебната палата, представени също при провеждане на конференция “140 години конституционни устои на държавата“ в Икономическия университет – Варна на 15.04.2019 г.

2. Основните целеви групи са студенти от юридическите факултети на висшите учебни заведения и ученици от 8-12 клас. Добра практика е включването на по-малки ученици, както и от училищата-партньори в Образователната програма. Първокласници са участвали в Деня на отворените врати в Апелативен съд – Бургас и в Районен съд – Горна Оряховица; второкласници - в инициативата на Районен съд и Районна прокуратура - Своге, а четвъртокласници и петокласници в събитието на Районен съд – Свищов.

Налице е и разширяване на целевите групи със студенти от различни специалности, например - „Предучилищна и начална педагогика“ и „Социална педагогика“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ - филиал Враца. Някои от съдилищата работят с младежи от домове за деца, лишени от родителска грижа. Други с членове на Международната асоциация на студентите по право „ЕЛСА“.

Окръжен съд – Хасково и Районен съд - Хасково са привлекли за участие възпитаниците на Школа по приложни изкуства „Колорит“ при ОНЧ „Заря 1858“.

Апелативен съд – Варна е провел инициативата с участието на студенти от Икономически университет – Варна и Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

3. По-голяма част от ОСВ продължават практиката за провеждане на срещи на административните ръководители и магистрати с представители на целевите групи, граждани и НПО.

В инициативата на Окръжен съд – Монтана е проведена среща с ученици от горния гимназиален клас, като един от тях е определен и за „Председател на съда за един ден“.

4. Провеждането на информационни турове в съдебните сгради е сред акцентите в програмата на Деня на отворените врати. При тях се представят административните служби: деловодство, регистратура, архив, Съдебно-изпълнителна служба и бюро „Съдимост“, работните помещения – кабинети, съдебни зали, „Синя стая“, адвокатска стая и Фирмено отделение на съда. Успешна практика е тематичното провеждане на обиколка, както в Окръжен съд – Ямбол – под надслов „Съдът отблизо“, с цел обзорно представяне на съдебната институция.

В инициативата на Апелативен съд – Варна са проведени 6 информационни беседи и турове на ученици от СУ „Св. Кл.Охридски“ в гр. Аксаково. Всяка от проявите е в рамките на проекта „Час по правосъдие“. Участие са взели над 100 гимназисти, които са се запознали със структурата на съдебната система, със спецификата на работата в институцията и теми, свързани с киберпрестъпленията, трафика на хора, както и с проявите на агресия.

5. Наблюдението на реални съдебни процеси се съобразява с възрастта и интересите на целевата група. В Административен съд – Кюстендил и Административен съд – Добрич ученици са присъствали на заседания по административни дела и са имали възможност да задават въпроси към съдията-докладчик. В Апелативен съд – Бургас ученици са допуснати до въззивно наказателно дело от общ характер. В инициативата на Окръжен съд – Плевен, съвместно с Районен съд – Плевен децата са поканени при желание от тяхна страна да присъстват на реален съдебен процес в районния съд, където да могат да видят какви са правилата и процедурите при провеждането на едно съдебно заседание.

В инициативата на Окръжен съд – Монтана е дадена възможност за посещение на открито съдебно заседание по второинстанционни наказателни дела.

6. Провеждането на симулативни съдебни процеси по реални или адаптирани казуси, продължава да бъде вълнуващо и желано събитие за участниците в информационната кампания. Реализирани под прякото ръководство на магистрати, те дават пряк досег до правораздавателния процес на учениците, които влизат в ролята на съдии и прокурори, облечени в тоги. Районен съд – Своге и Районна прокуратура – Своге

провеждат процеси по сюжетите на приказките „Червената шапчица“ и „Котаракът в чизми“. Районен съд – Смолян, съвместно с Окръжен съд - Смолян и Районна прокуратура – Смолян, също интерпретират приказката „Червената шапчица“. В Окръжен съд – Русе шестокласници от МГ „Баба Тонка“ са участват в процес по приказки за Хитър Петър, като акцент е облеклото на свидетелите и подсъдимия – народни носии, на магистратите – тоги, а на охранителя - полицейска униформа.

В Районен съд – Бяла Слатина е представен казус за престъпление по чл. 129 от Наказателния кодекс (НК). В Окръжен съд - Кюстендил е пресъздадено дело на Районен съд – Кюстендил за лице шофирало автомобил след употреба на наркотични вещества. В Административен съд – Кюстендил казусът е по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража. В Районен съд – Кюстендил е разглеждано престъпление за управление на МПС след употреба на наркотици с причинени телесни повреди. ОСВ в Перник са разработили процес по обвинение за грабеж. В Районен съд - Чепеларе симулативният процес е по дело, разглеждано през 2017 г., по което на гражданин от общината е повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл. 326, ал. 1 от НК – предадено по телефон 112 невярно повикване относно противозаконно отнемане на личния му автомобил. В Районен съд – Кърджали са проведени процес по действителен казус за престъпление по чл. 354а, ал. 3 от НК и симулативен обиск. В Районен съд – Харманли казусът е за престъпление по чл. 343б, ал. 3 от НК – за управление на лек автомобил след употреба на наркотични вещества и алкохол. Районният съд и Районната прокуратура в гр. Елена са провели симулативен процес на тема: „Престъпление против собствеността. Кражба и грабеж – информация за съответните текстове от НК и НПК, приложими към различните етапи на процеса, последици от извършителя и пострадалия“. В Районен съд – Севлиево ученици са работили по два симулативни съдебни процеса за причиняване на телесна повреда при условията на неизбежна отбрана.

В Окръжен съд – Русе е пресъздадено съдебно заседание, с участие на студенти по право, които са имали за задача да изготвят искова молба, отговор на исковата молба и отговор на третото лице – помагач. Документите са прочетени пред публика, след което са разпитани свидетел и вещо лице. В Административен съд – Русе студенти по право участват в симулативен процес по казус по Закона за общинската собственост. В Районен съд – Добрич са проведени два симулативни процеса, като в първия петокласници са интерпретирали сюжета на разказа „Син“ на Елин Пелин, а във втория, ученици са влезли в ролите на съдия, адвокати, вещо лице и свидетели по гражданско дело. В Апелативен съд – Бургас първокласници са участвали и обсъдили два съдебни казуса - училищен конфликт между момиче и момче и крупен банков обир, като са

влезли в ролите на съдии, прокурори, защитници, свидетели и обвиняеми. Окръжният и Районният съд в гр. Бургас са организирали симулативен процес, в който 14 журналисти от 9 регионални медии застават на местата на съдия, прокурор, защитници, страни и подсъдими по делото са били. Трима подсъдими са признати за виновни за причиняване на лека телесна повреда по хулигански подбуди. В Районна прокуратура – Бургас е симулиран съдебен процес за кражба на бонбони пред деца в неравностойно положение на възраст от 4 до 16 години. В симулирания в Районен съд – Харманли съдебен процес за управление на лек автомобил след употреба на наркотични вещества, е участвал лекар от Съдебна медицина - Хасково, който е изготвил компетентна съдебна експертиза по делото, и е разяснил на децата вредата и последствията от употребата на наркотици. В програмата на Апелативна прокуратура – Пловдив, студентите по право от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ и от Висшето училище по сигурност и икономика, професионално направление „Национална сигурност“ - гр. Пловдив, са изготвили обвинителен акт на Районна прокуратура – Пловдив по реален казус за извършена кражба, който е обсъден с прокурори от съдебния орган.

В инициативата на Окръжен съд – Плевен, съвместно с Районен съд – Плевен след дискусия със заместник председателя на окръжния съд - съдия Емил Банков, който е обяснил пътя, който минава едно дело от постъпването му в съда, до решаването му и след обсъждане на интересни за децата теми, е решено тези теми да бъдат заложени в бъдещ симулативен процес, в който учениците да вземат участие, като самите те да бъдат в ролята на съдия, прокурор, подсъдими, адвокати, свидетели.

В инициативата на Апелативен съд – Варна също е включен симулиран наказателен процес като делото е за длъжностно присвояване на сумата от 10 мл. лв., извършено от две лица, като едното е директор на банков клон. Казусът е представил пресечното поле между икономиката, правото и съдебната дейност по обезпечаване на законността в Република България. Участие са взели студенти от Икономически университет – Варна и Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

Районен съд – Разград е провел с ученици от ОУ „Васил Левски“ симулиран процес на тема „Може ли Пипи да живее сама?“.

7. Иновативни уроци и лекции:

- Върховна административна прокуратура е представила пред ученици от Професионалната гимназия по телекомуникации – София, своята работа и постигнати резултати по казуси от последните години. Коментирани са протести против незаконосъобразни актове на различни органи, свързани с наболели обществени проблеми;

- Районен съд - Ботевград – лекция „Престъпления против народното здраве и околната среда – наркотици и техни аналози. Наказателно производство – досъдебна и съдебна фаза“;

- Административен съд – Видин - лекция “Приемането на Търновската конституция – фундаменталното начало на модерната правова държава“;

- Районен съд – Велинград – лекция „Какви са правата на непълнолетните и начините на тяхното упражняване“;

- Окръжен съд – Шумен и Районен съд – Велики Преслав съвместно са представили лекция за историята и значението на Търновската конституция в обществено-политическия живот на Република България след Освобождението до днес. Коментирани са наказателната отговорност за престъпление по чл. 191, ал. 3, във връзка с ал. 1 от НК, негативните последици за подрастващите, защитата на пострадалите (казус за пълнолетно лице, живеещо на съпругески начала с ненавършила 16-годишна възраст девойка);

- Районен съд – Тетевен и Районна прокуратура - Тетевен, в различен времеви период са провели два лекционни курса „Изборно законодателство. Престъпления против политическите права на гражданите“;

- ОСВ в гр. Перник са презентирали методите на работа на „ОЗ Охрана“, а ролята на вещото лице е разяснена от служител от „НТЛ - ЕКД“ към ОД на МВР – Перник;

- Окръжен съд - Разград – лекции „Работа на съдебната администрация“ и „Съдебната власт – реалност и обществено възприятие“;

- Районен съд – Царево - лекция „Престъпления, свързани с непълнолетни“;

- Административен съд – Сливен представя развитието на административното правосъдие в Следосвобожденската епоха от 1878 г. до създаването на съда през 2006 г., неговата дейност, историята на сградата, в която се помещава, както и работата на съдебната администрация;

- Районна прокуратура – Несебър - беседа „Час по право. Прокуратурата като страж на подрастващите“;

- Районна прокуратура – Средец и Районен съд – Средец - лекция за мястото на прокуратурата в съдебната власт;

- Военен съд – София - лекционен курс за специализираното правосъдие и спецификата на военното правораздаване;

- Административен съд – Ловеч е провел среща-разговор с ученици от СУПНЕ „Фридрих Шилер“ на тема: „140 години Търновска конституция – 140 години правова държава“;

- Окръжен съд – Добрич – среща на ученици от четвърти клас със служители на ОЗ „Охрана“, като е показан специализираният автомобил за конвоиране на задържани;

- Районен съд – Генерал Тошево - в допълнение на лекцията „Децата и компютърните престъпления“ е предоставил на учениците брошури – тестове за самооценка. Представен е видеоматериал, създаден от МВР - ГДБОП, показващ реалните заплахи, които дебнат децата в мрежата и как да им се противодейства.

- Районен съд – Стара Загора - пред учениците от десетите гласове на ГПЧ „Ромен Ролан“ и Търговска гимназия „Княз Симеон Търновски“ е изнесена лекция тема „Разделение на властите“.

8. Посредством мултимедийни презентации:

- Районен съд – Своге и Районна прокуратура – Своге са демонстрирали детската версия на страницата на ВСС;

- Окръжен съд – Благоевград е показал две презентации за електронно наблюдение и за контролиран достъп и пропускателен режим;

- Районна прокуратура – Дупница е представила темата “Висш съдебен съвет“, след което е проведена беседа за дейността на съдебната власт;

- Апелативният, Окръжният и Районният съд в гр. Пловдив са направили презентация на тема „Аз и законът“;

- Административен съд – Ловеч е онагледил възможностите за получаване на информация от интернет сайта на съда, както и справките за движението на делата и за постановените съдебни актове;

- Районен съд – Елхово се е фокусирал върху правата и задълженията на българските граждани.

- Апелативен съд – Варна - публична лекция, посветена на 140 години от създаването на Търновската конституция.

9. Прожектирани са филми, свързани със съдебната власт като, Районният съд и Районната прокуратура в гр. Своге са представили „Детско правосъдие“, а Районен съд - Кула - „Щрихи от първия български парламент“. В Административен съд – Видин е излъчен кратък филм, подготвен от дванадесетокластичка, посветен на Търновската конституция.

В Административен съд – Смолян, след провеждане на инициативата е изготвен видеоматериал за Деня на отворените врати, който е достъпен на сайта на съда.

В Националната следствена служба са показани автентични архивни кадри от нейни разследвания по знакови дела.

Инициативите, проведени по повод Деня на отворените врати в Апелативен съд – Варна са документирани във филм.

10. Почти всички ОСВ включват в програмата си демонстрации на централизираната система за случайно разпределение на делата, на

софтуера за синтез на реч за незрящи и на системата за изчисляване на товареността на съдиите.

11. Магистрати и съдебни служители, ангажирани с Образователната програма, участват активно в информационната кампания. Съдии от Районен съд – Девин са запознали учениците, участващи в Деня на отворени врати, с предстоящото обучение по Образователната програма.

В Административен съд – Добрич събитието е започнало с пресконференция за началото на Образователната програма през учебната 2019-2020 г., на която са обявени темите и лекциите и е представена една от тях: „Съдебната система в Република България. Разделение на властите според Конституцията на Република България“. На всички ученици е раздаден екземпляр от Конституцията.

12. През 2019 г. не се съобщава за връчени грамоти, удостоверения и сертификати на участниците в „Деня на отворените врати“.

13. Примери за изработка и разпространение на информационни материали са посочили Районен съд – Лом, където на всеки участник в инициативата е подарен химикал с логото на съда и „Конвенцията за защита правата на детето“, и Апелативният, Окръжният и Районният съд в гр. Пловдив, които са връчили на студенти свитък с речта на първия председател на Върховния касационен съд – д-р Димитър Протич.

14. Определяне на конкретна тема/надслов за провеждане на Деня на отворените врати

През 2019 г. повечето съдилища посвещават инициативата на 140-годишнината от създаването на първата българска Конституция, като в „Седмицата на отворените врати“ на Апелативния, Окръжния и Районния съд в гр. Пловдив отбелязват 140 години от създаването на Окръжния и Районния съд в града. Военен съд – Сливен извежда акцент върху „140 години от създаването на първите военни съдилища в България. Военните съдилища като специализирани съдилища в системата на съдилищата от общата юрисдикция. Място, значение и роля на Военен съд – Сливен в съвременното военно правораздаване“. Районен съд – Велики Преслав и Окръжен съд – Шумен открояват „Участие на непълнолетните в наказателния процес – извършители и пострадали от престъпление“ с подтема: „140 години от приемането на Търновската конституция“.

Различен надслов са избрали Районният съд и Районната прокуратура в гр. Своге, както и Окръжен съд - Видин: „Съдебната власт и младите хора в отворен и свободен диалог“; Районен съд – Костинброд: „Органи на съдебната власт, съдебно производство – наказателни дела. Създаване,

развитие и перспективи пред наказателното правораздаване“; Окръжен съд – Благоевград: „Правосъдие и технологии в едно! Съдът – модерен, иновативен и достъпен!“; Окръжен съд – Враца: „Права и задължения в съдебния процес“; Районен съд – Мездра: „Открито за правосъдието“; Административен съд – Монтана: „Административното правосъдие – запознаване с работата на Административен съд - Монтана“; всички ОСВ в гр. Перник: „Престъпността като съвременен проблем“; Районна прокуратура – Дупница: „Правосъдието отвътре – запознаване с организацията на работа в прокуратурата и функциите на прокурорите“; Административен съд – Пловдив: „Съдът отблизо – фокус: Съдебната администрация – функции и организация на работния процес“. Окръжният и Районният съд в гр. Пазарджик провеждат събитието под надслов „Представяне на способа „Медиация“; Районният съд и Районната прокуратура в гр. Панагюрище, както и Районна прокуратура – Несебър: „Как да защитим правата си чрез съдебните институции. Видове съдебни услуги“; Районен съд – Девин: „Гражданинът е свободен, защото е информиран“, посветена на Международния ден по правата на човека (10 декември); Районен съд – Мадан: „Съдебната система – позната и достъпна за гражданите“; Районен съд – Кърджали: „Домашно насилие“; Районен съд – Свищов: „Да опознаем дейността на съда“; Окръжният съд, съвместно с Окръжната и Районната прокуратура в гр. Габрово: „60 години Окръжен съд – Габрово“; Районен съд – Карнобат: „Медиацията, като способ за решаване на съдебни спорове“; Районен съд – Елхово: „Правата и задълженията на българските граждани“; Районният съд и Окръжният съд, съвместно с Районната прокуратура в гр. Смолян: „Съдът отваря врати за малки, големи и още по-големи“. Административен съд – Пазарджик представя новоприетите Стандарти за качество на съдебно-административното обслужване, с акцент върху услугите, предоставяни чрез ЕПЕП.

Апелативен съд - София е провел среща с участниците и са разисквани теми, свързани с „Второинстанционното наказателно производство – принципи и възможности“ и "Съдът като институционален образ на справедливостта - аспекти на обществените възприятия".

15. Окръжен съд – Разград, Районен съд – Своге и Районна прокуратура – Своге са осигурили на учениците възможност да се **снимат облечени в съдийски и прокурорски тоги.**

16. Конкурси за ученическо есе са проведени по темите: „Съдът през моите очи“ (Окръжен съд – Видин); „Наркотиците през твоите очи“ (ОСВ в гр. Перник); „Откровено за съдебната власт“ (Районен съд – Кърджали); „Ако аз бях съдия“ (Административен съд – Варна); „Съдия – професия с кауза: Истината и само истината!“ (Окръжен съд – Ямбол).

В Деня на отворените врати Апелативна, Окръжна и Районна прокуратура – Пловдив са обявили наградите в конкурса за есе: „Законът, справедливостта, доброто“ и „Конституцията – моите права, които ценя и знам“. Окръжен съд – Русе е провел конкурс за есе сред ученици от 8 до 12 клас от област Русе на тема „Законът и справедливостта“, а авторите на трите отличени есета са обявени и наградени в Деня на отворените врати. Споделени са впечатленията на съдиите за голяма активност и ученически творби с дълбоко вникване в темата, изразени лични мнения, подкрепени с цитати на философи, съответстващи на изискванията на конкурса. За всички участници са осигурени календари и химикали с логото на съда.

Районен съд – Тутракан, съвместно с Гражданско сдружение „Заедно“, са провели общински ученически конкурс за есе и презентация на тема: „140 години демократична Търновска конституция“, а в Деня на отворените врати са наградени участниците в конкурса. Ирена Бонева – председател на Граждански съвет „Заедно“, е връчила благодарствени адреси и Конституцията на Република България на отличените, като голямата награда е едномеденна екскурзия до гр. Велико Търново, с посещение на сградата, в която заседава Учредителното събрание и приема Търновската конституция, както и на крепостта „Царевец“.

Районен съд – Трявна е обявил конкурс, във връзка с Образователната програма, като учениците трябва да изготвят презентация между 6 и 10 слайда на темата от Деня на отворени врати - „140 години Търновска конституция“.

Районен съд – Добрич е провел конкурс за детска рисунка на тема „Правосъдие“, в който са се включили ученици от четвърти клас в СУ „Димитър Талев“. Най-добрите творби са подредени в изложба.

Районен съд – Стара Загора е провел конкурс за есе и рисунка за учениците от училищата на територията на Област Стара Загора. Церемонията по награждаване на участниците е включена в програмата за провеждане Деня на отворените врати. Организатори на конкурса са Районен съд - Стара Загора, съвместно с Адвокатска колегия гр. Стара Загора, ЧСИ Иван Стръмски, ЧСИ Гергана Илчева и Юридически факултет при Бургаски свободен университет, с подкрепата на Регионалното управление на образованието - Стара Загора и г-жа Надежда Чакърлова - омбудсман на Стара Загора. Отличени са участници в две категории:

- Възрастова група "четвърти-девети клас" –категория за конкурс за есе или рисунка на тема "140 години от приемането на Търновската конституция. Българското възраждане. Райна княгиня - първият знаменосец на свободна България. Значението на символите „Свобода или смърт“, извезани на знамето и ценностите, които възпитават";

- Възрастова група "десети - дванадесети клас" - конкурс за есе или рисунка на тема "140 години от приемането на Търновската конституция.

Българското възраждане - ценностите, които създава и значението им за съвременна България. Зачитането на законите, като морален избор". Отличените есета са публикувани на интернет сайта на Районен съд - Стара Загора. Всички рисунки, получени в конкурса са подредени в специална галерия на страницата на Районен съд - Стара Загора, където е предоставена възможност за гласуване и за определяне на наградата на публиката.

17. Изложби с ученически творби; архивни документи; изложби, посветени на различни годишнини на ОСВ.

В Окръжен съд – Стара Загора, е въведена практиката след провеждане на Ден на отворени врати, гостите да изразят впечатленията си чрез рисунки, подредени в изложба в коридорите на съда.

В Окръжен съд – Хасково и в Районен съд – Хасково е открита изложба – базар с благотворителна цел, като картините и рисунките са разпродадени на граждани и магистрати.

В Административен съд – Добрич е представена изложба с картини на художник от града.

В Окръжен съд – Ямбол е гостувала изложба, изработена по инициатива на Народното събрание на Република България, посветена на 140 години от Учредителното събрание и приемането на Търновската конституция.

Окръжният съд, Окръжната прокуратура и Районната прокуратура в гр. Габрово представят специална презентация, посветена на „60 години Окръжен съд – Габрово“, и организират изложение, представящо основни моменти от историята на институцията.

Апелативна прокуратура – Пловдив е инициирала за първи път изложба на тема „Законът, справедливостта, доброто и красивото“, чието откриване е предавано директно по БНТ 1.

В Районен съд – Стара Загора е проведен конкурс за есе и рисунка за учениците от училищата на територията на Област Стара Загора, като всички рисунки, получени в конкурса са подредени в специална галерия на страницата на Районен съд - Стара Загора, където е предоставена възможност за гласуване и за определяне на наградата на публиката. Зададени са две теми "140 години от приемането на Търновската конституция. Българското възраждане. Райна княгиня - първият знаменосец на свободна България. Значението на символите „Свобода или смърт“, извезани на знамето и ценностите, които възпитават", както и "140 години от приемането на Търновската конституция. Българското възраждане - ценностите, които създава и значението им за съвременна България. Зачитането на законите, като морален избор".

Окръжен съд Ловеч организира конкурс за ученическо есе и изложба, посветени на 140-тата годишнина от създаването му.

18. Дебати/Викторини/анкети

Административен съд – Видин провежда дебат на тема: „Защо Конституцията на Република България от 1879 г. ще остане в историята като един от най-прогресивните и демократични варианти“.

Отбори от Професионална гимназия по туризъм „П. Яворов“ и СУ „Д. Талев“, които са партньори на Районен съд - Добрич в Образователната програма, участват във викторина на правна тематика, организирана от Ивайло Милев – държавен съдебен изпълнител и Теменуга Георгиева - ръководител на съдиите по вписванията. Представянето на отборите е оценявано от жури с участие на лекторите в Образователната програма.

В Административен съд – Силистра председателят на съда е обсъдила с учениците изграждането на правосъдието в Третата българска държава и приемането на първата Конституция и след препратка към сега действащата Конституция КРБ от 13.07.1991 г.

Районен съд – Русе е провел анкета сред ученици по предварително представената лекция за разделението на властите и функциите на съдебната власт, като трима ученици са отличени с книги, с лично послание от лектора.

Апелативен съд - София в зала „Тържествена“ на Съдебната палата в София е организирал среща с учениците участници, председателя на съда и зам.-председателите на съда, както и наказателен съдия, които са разяснили с какви видове дела се занимава съдът, защо и как се водят споровете в съдебната зала и защо нерядко хората разбират справедливостта като онова, което искат да се случи, вместо онова, което законът повелява. Темите за разискване са били „Второинстанционното наказателно производство – принципи и възможности“ и "Съдът като институционален образ на справедливостта - аспекти на обществените възприятия". Зададените теми са разисквани в продължение на повече от два часа, които теми са провокирали в децата много въпроси. Срещата е завършила с отправяне на молба от съдия Желязков, който е споделил пред учениците при каквито и да било обстоятелства в живота им занапред, да не забравят презумпцията за невинност на всеки един човек, независимо от това дали всички го сочат за виновен и дали постоянно го дават по телевизиите. След провеждане на мероприятиято е получено благодарствено писмо от участниците с обръщение към председателя на САС, като ръководството на гимназията благодари на съда за организацията и представянето на работата на магистратите при посещението на нейни ученици в Деня на отворени врати, съобразен с Комуникационната стратегия на съдебната власт.

19. Пресконференции/срещи

В Административен съд – Монтана е проведена среща с журналисти, които са запознати с видовете разглеждани дела, като е пояснено, че информацията за тях своевременно се публикува на интернет страницата на съда. Обсъдени са и дела с особен обществен интерес.

20. Демонстрация на различни процесуални действия

За трета поредна година в Административен съд – Смолян, на учениците, участващи в симулиран съдебен процес, е показано нагледно установяване на административно нарушение и последващите действия на полицейските служители по съставяне на акт. Проведена е възстановка на случая от служители от РУ при ОДМВР – Смолян.

На гостуващите на НСлС ученици са разяснени спецификата на следователската професия, способите и стандартите за събиране на доказателства и провеждане на конкретни действия от следователя в хода на разследването. Показани са криминалистичните лаборатории, мобилният център за разследване, оборудван със съвременна криминалистична техника, както и специално оборудваните помещения за разпити, за извършване на разпознаване и за криминалистическа регистрация.

II. ИНОВАТИВНИ ПОДХОДИ

В Окръжен съд – Хасково съвместно с Районен съд – Хасково, е проведена инициативата „Председател на съда за един ден”, като в кабинета на председателя на районния съд гостите са запознати с начина на случайното разпределение на делата.

В Районен съд – Костинброд е организирана среща с адвокат по предварително определената тема: „Наркотици и домашно насилие“. В Окръжния съд и в Районния съд в гр. Пазарджик адвокат от Центъра за разрешаване на спорове е представил презентация за медиацията.

В Районен съд – Благоевград са презентирани способите на работа и помощните средства на Областната служба „Изпълнение на наказанията”, включително на служителите от ОЗ „Охрана”, електронните информационни табла, системата за оценка на съдебните служители и електронното наблюдение като форма на контрол.

При информационния тур в Районен съд – Лом е представена „Историческа стая“ с експонати от основаването на съда след Освобождението до наши дни – документи, снимки, вещи, включително сборник с първите български закони от периода 1878 г. – 1906 г., протоколи и съдебни решения, колекция от печати, мебели и вещи, използвани от съдиите и съдебните служители.

Този подход следва и Районен съд – Брезник, като при информационния тур посетителите са запознати с историческа справка и

експозиция от архивния фонд на съда, протоколи, ръкописно изготвени актове, преписи от решения и описи.

За първи път Апелативният, Окръжният и Районният съд в гр. Пловдив въвеждат практиката за „Седмица на отворените врати“. При провеждане на възстановка на наказателно дело по действителен случай чрез мултимедиен екран са проследени съответните текстове от НПК за всяко процесуално действие. Служителят „Връзки с обществеността“ е разяснил как се заснема телевизионна новина, след което присъстващите са гледали репортаж за герба на Апелативен съд – Пловдив, представен за първи път при честването на неговия 20-годишен юбилей. За втора поредна година съдиите и служителите участват в инициатива за залесяване на гр. Пловдив чрез засаждане на декоративни дръвчета. Продължена е практика за провеждане на „Час на класа – Съдът отблизо“, като през 2019 г. са гостували ученици от гр. Чирпан. За „Седмицата на отворени врати“ е създаден филм, който се пази като портфолио на съда и е публикуван на неговата Facebook страница.

В Районен съд – Девин е проведена игра с ученици от различни училища на тема „Кое за детето е право и кое – желание“ и най-активните са наградени със статуетки и албуми със снимки от предходни събития.

Окръжен съд – Русе е връчил благодарствен адрес на директора на гимназията – партньор, и всички учители, за принос в подготовката на младежите – участници в симулативния процес.

В Деня на отворени врати Апелативната, Окръжната и Районната прокуратура в гр. Бургас акцентират върху особеностите на съдебния район – наличие на сухопътна, морска и въздушна граница, второ място по брой на население в страната и туристически поток, които предполагат разнообразен вид престъпления.

В Районен съд - Карнобат медиатори представят „Медиацията, като способ за решаване на съдебни спорове“. Под формата на ролеви игри са разкрити различните възможности на медиацията с цел създаване на положителна нагласа в обществото за по-широкото ѝ прилагане.

В резултат на създадените в Деня на отворените врати взаимоотношения, съдия от Районен съд – Разград е участвал в тържество на СУ „Св. св. Кирил и Методий“ с. Самуил, по повод 140- годишнината от приемането на Търновската конституция. Съдът е взаимодействал с МКБППМН, като юрист от комисията е участвал в проведените срещи с ученици от ОУ „Васил Левски“, по темите за правата и задълженията на децата и за държавните органи, които следят за техните интереси.

III. ПРЕПОРЪКИ

И през 2019 година остават актуални препоръките от предходни години, изведени въз основа на предоставените отчети от органите на съдебната власт:

1. Въвеждане на нови комуникационни канали и форми при ежегодното провеждане на Деня на отворени врати, с цел постигане на максимална прозрачност и публичност в работата на съда и прокуратурата. Провеждане на активна разяснителна кампания за ролята на независимостта на съдебната власт, като гаранция за върховенството на закона и правовата държава. Повишаване общественото доверие на гражданите в съдебната система чрез открит диалог за функциите, правомощията и отговорностите на органите на съдебната власт.

2. Увеличаване броя на проведените събития на територията на областните градове, включително чрез партньорство между ОСВ. Обхващане на по-голям брой студенти от различни специалности, както и на ученици от различни възрастови групи, като се въведат практики за представяне и обсъждане на техните въпроси по конкретни, вълнуващи ги правни проблеми. Желателно е засилване участието на младежите както при избора и разработването, така и при представянето на теми в Деня на отворените врати, което ще гарантира по-голям интерес от страна на участниците.

3. С цел превенция на детската престъпност да бъдат обсъждани теми, свързани с престъпни прояви, характерни за възрастта на участниците в кампанията, включително при провеждане на симулативни процеси по подобни казуси.

4. Утвърждаване на Деня на отворените врати като част от събитийния календар на местната общност и възможност за популяризиране, поощряване и изразяване на обществено признание към ученици и граждани с достойни и доблестни постъпки, оказана помощ на органите на реда, вкл. при бедствия и аварии, и други.

IV. ИЗВОДИ

В периода 2013 г. - 2019 г. голяма част от ОСВ превръщат в традиция провеждането на „Ден на отворените врати“ и утвърждават информационната кампания, като елемент от събитийния календар на училищата в страната. Посредством нея се постига повишаване на информираността и познанието за функциите и ролята на съда и прокуратурата. У подрастващите се създават трайни положителни впечатления и отношение към съдебната власт. Подобрява се публичността на ОСВ и познанието за тяхната работа.

Дългогодишното участие в информационната кампания „Ден на отворени врати“ провокира креативността на съдии, прокурори и съдебни служители. Провеждат се разнообразни мероприятия и се прилагат различни подходи за достъпно и интересно представяне на темите, за ангажиране на учениците в дейностите, за формиране на тяхната правна култура и превенция на противообществените прояви и детската престъпност, като се отчита ролята на придобитите знания при защита на

техните права. В отговор на проявения от участниците интерес, все повече ОСВ реализират кампанията повече от веднъж годишно или в поредица от дни.

Органите на съдебната власт акцентират на активността на учениците в проведените в Деня на отворените врати инициативи чрез поставяне на вълнуващи ги въпроси и в изразената реакция на получените отговори. Районите съдилища в Павликени, Попово и други, конкретизират интерес към темите за разделението на властите, за функциите на съдебната власт и за възможностите учениците да се предпазят да не станат жертва на престъпление. Единадесетокласниците - участници в симулиран съдебен процес в Окръжен съд – Варна, са споделили, че досегът до работата на съда и прокуратурата, им е дал по-ясна представа за правораздаването и за трудната задача да решаваш нечия съдба. Студенти по специалност „Съдебна администрация“ в Икономически университет – Варна са споделили, че посещението в съда е било много полезно за тяхната бъдеща ориентация и реализация, и са пожелали да имат по-чести срещи за обмяна на опит в съда и прокуратурата.

Учениците, участвали в Деня на отворени врати, организиран от Районен съд и Районна прокуратура – Тетевен, споделят, че голяма част от темите не са били засягани в семействата им, и затова получената информация е била много полезна.

Окръжен съд – Хасково и Районен съд - Хасково посочват, че проведенният съвместно Ден на отворените врати е допринесъл за утвърждаване на уважение и доверие към закона и институциите и за формиране на младежите като личности.

След провеждане на Кампанията на Апелативен съд София е получено благодарствено писмо от участниците с обръщение към председателя на САС, като ръководството на гимназията благодари на съда за организацията и представянето на работата на магистратите при посещението на нейни ученици в Деня на отворени врати. От училището наблягат на ползата от получените на достъпен език отговори по десетки въпроси в областта на гражданското и наказателното правораздаване, поставени на съдиите от гимназистите, както и на впечатляващата обиколка на сградата на Съдебната палата. Ръководството на 164 ГПИЕ приветства инициативата на съда, като в тази връзка подчертава, че младежите имат нужда от жива връзка с институциите, от които най-ясно могат да научат повече за точното им място в демократичния механизъм на страната.

Посредством публичността за информационната кампания „Ден на отворените врати“ се повишава популярността на съдебната власт и нейните дейности. Например, проведената в Районен съд – Горна Оряховица инициатива е предизвикала желание у учениците от ПГЛПИ „А. Буров“ да се включат в Образователната програма.

В Районна прокуратура – Дупница, е въведена практиката след провеждане на Ден на отворените врати и приключване на Образователната програма да изискват становище от директора на училището - партньор, за тяхната ефективност, както и препоръки и предложения за подобряването им. Получената обратна информация потвърждава, че участието на учениците в подобни програми и кампании, ангажира интереса им със своята специфика и с възможността за опознаване дейността на съдебните институции. Подобни изводи правят и редица районни съдилища, сред които в градовете Мездра, Бяла Слатина, Мадан и Ботевград.

Въз основа на получените данни се констатира полезността на инициативата както за учениците и педагозите, така и за магистратите и съдебните служители. В този смисъл е и изразената в благодарствено писмо от ръководството на СУ „Св. Св. „Кирил и Методий““ оценка към административния ръководител, съдиите и служителите на Административен съд – Смолян.

Информационната кампания „Ден на отворените врати“ има ползотворна роля, както за ОСВ, така и за участниците и гостите. Широкото ѝ медийно отразяване и участието на журналисти в нейни дейности, показват, че тя е сред позитивно приеманите от обществото инициативи на съдебната власт.